

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра романо-германської філології
та методики викладання іноземних мов**

Місце проходження практики:

Термін проведення практики
з “_____” _____ 20__ р.
до “_____” _____ 20__ р.

ПОРТФОЛІО З ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

аспіранта 2 року навчання
спеціальності А1 Освітні науки

ПІБ

**ОДЕСА
2025**

Портфоліо з дослідницької практики: методичні вказівки з організації самостійної роботи здобувачів ступеня доктора філософії з освітніх наук /Уклад. О.С.Цокур. Одеса: Міжнародний гуманітарний університет, 2025. 33 с.

Рецензенти: Савченко Н.С., доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Вінниченка

Кульбач Л. М., доктор філософії з освітніх, педагогічних
наук, доцент кафедри педагогіки Дніпровської академії

*Рекомендовано на засіданні кафедри романо-германської філології
та методики викладання іноземних мов
(протокол №1 від 26 серпня 2025 р.)*

*Схвалено на засіданні Вченої ради Міжнародного гуманітарного
університету (протокол №1 від 20 вересня 2025 р.)*

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Дослідницька практика здобувачів третього – освітньо-наукового рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки є важливою складовою й обов'язковою компонентою освітньо-наукової програми «Інноваційна педагогіка», яка впроваджується у Міжнародному гуманітарному університеті відповідно до вимог Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року, Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року, Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 року, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12 серпня 2015 р. №579, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 р. № 1341, Указу Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» від 25 червня 2013 року № 344/2013, а також відповідно чинних нормативно-правових актів (Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами), Листів Міністерства освіти і науки України від 07.02.2009 р. 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, розроблених Державною науковою установою Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» у 2013 році).

Відповідно до освітньо-наукової програми аспіранти проходять дослідницьку практику в III семестрі другого року навчання впродовж двох тижнів. Загальний обсяг практики складає 90 годин (3 кредити).

Дослідницька практика – це активна форма організації самостійної пошукової роботи здобувачів третього – освітньо-наукового рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, що передбачає безпосереднє спостереження ними реалій педагогічної дійсності, а також збір, аналіз, обробку та узагальнення фактичного матеріалу для написання дисертації на основі реалізації відповідних методів наукового педагогічного дослідження. Дослідницька практика є дієвим засобом активного занурення здобувачів в сферу дослідно-експериментальної й інноваційної діяльності шляхом вирішення актуальних практичних проблем освітньої галузі, зокрема, порушених в їхніх дисертаційних роботах, із застосуванням різноманітних емпіричних та статистичних методів науково-педагогічного дослідження, а також апробованих психодіагностичних методик. Дослідницька практика є одним із найбільш важливих етапів формування особистості майбутнього доктора філософії як творчого, інноваційно мислячого й ініціативно діючого фахівця сфери освіти, що привчає до самостійності, виробляє вміння застосовувати отримані знання при вирішенні конкретних завдань, а також виховує вибагливість до себе, зібраність, цілеспрямованість.

Дослідницька практика є необхідним складником формування особистості аспіранта як майбутнього творчого, ініціативного фахівця, привчає до самостійності, виробляє вміння застосовувати отримані знання при вирішенні конкретних завдань, а також виховує вибагливість до себе, зібраність, цілеспрямованість. Дослідницька діяльність вдосконалює не лише професійний рівень, а й формує специфічні навички, відповідний склад мислення та спілкування. Дослідницька практика дозволяє поглибити професійне спрямування освіти, виховувати спеціалістів з високим творчим потенціалом і впливає на формування соціально-професійної зрілості майбутніх фахівців та є одним із найбільш важливих етапів професійної підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня ступеня доктора філософії.

Базою для проходження дослідницької практики визначено Міжнародний гуманітарний університет. Загальне керівництво дослідницькою практикою аспіранта-практиканта здійснюється його науковим керівником. Результати проходження дослідницької обговорюються під час науково-методичних семінарів і засідань кафедри, на якій працює науковий керівник аспіранта.

Метою дослідницької практики є набуття здобувачами власного досвіду дослідно-експериментальної роботи, зокрема, у контексті опрацювання способів та методики проведення констатувального експерименту, апробації діагностичного інструментарію для оцінювання стану або рівнів сформованості досліджуваних феноменів, підбору надійного емпіричного матеріалу, необхідного для констатації фактів в рамках обґрунтування актуальності теми обраного дисертаційного дослідження, її соціальної значущості й практичної цінності.

Основними завданнями дослідницької практики є:

- формування наукового світогляду здобувачів, оволодіння ними сучасною методологією і методами наукового педагогічного дослідження;
- сприяння самовдосконаленню здобувачами універсальних якостей дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, пошуку та критичного аналізу інформації;
- визначення стану розробки питань обраної науково-педагогічної проблеми у вітчизняній та зарубіжній літературі;
- конкретизація завдань емпіричного етапу дисертаційного дослідження;
- закріплення загальнонаукових знань, розвиток умінь і навичок універсального дослідника;
- оволодіння сучасними методами збору, аналізу, обробки емпіричного матеріалу, узагальнення наукової інформації;
- розвиток навичок самоосвіти і самовдосконалення, сприяння активізації науково-дослідної діяльності здобувачів;
- розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання у своїй практичній роботі;

- формування вміння критично оцінювати отримані результати дослідження, робити на їх основі висновки щодо вдосконалення способів організації власного науково-дослідної роботи;
- розвиток навичок з апробації та презентації основних теоретичних і практичних висновків дисертаційної роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей і тез).

У процесі проходження дослідницької практики здобувачі третього – освітньо-наукового рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки повинні:

знати:

- основи методології та організації наукового педагогічного дослідження;
- принципи й методи наукового педагогічного дослідження;
- особливості планування й способи здійснення емпіричних досліджень;
- вимоги до оформлення результатів наукового педагогічного дослідження;

розуміти:

- морально-етичні та нормативно-правові основи наукової діяльності в галузі освіти/педагогіки;
- настанови академічної доброчесності та захисту інтелектуальної власності;

вміти:

- планувати, організовувати та проводити емпіричні дослідження в галузі освіти/педагогіки;
- обробляти й узагальнювати самостійно отримані у процесі емпіричного дослідження результати;
- визначати власну дослідницьку позицію та формулювати концептуальний апарат дослідження;
- аргументувати та узагальнювати результати власного емпіричного дослідження;
- представляти результати власного емпіричного дослідження у формі наукової статті, тез доповіді на наукових конференціях;

демонструвати:

- здатність спілкуватися в діалоговому режимі з науковою спільнотою, виявляючи системний науковий світогляд та культурний кругозір;
- спроможність налагоджувати співробітництво та партнерські відносини в науковому співтоваристві;
- володіння навичками ведення наукової дискусії під час презентації самостійно отриманих результатів емпіричного дослідження українською та іноземною мовами на рівні достатньому для усної та письмової комунікації;

виявляти автономію і відповідальність щодо:

- дотримання етичних стандартів наукового педагогічного дослідження, норм наукового цитування та посилення на джерельну базу, академічної доброчесності, поваги до інтелектуальної власності;

- власного розвитку та вдосконалення універсальних якостей дослідника, підвищення професійної кваліфікації.

2. Компетентності здобувачів третього – освітньо-наукового рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, які формуються під час проходження дослідницької практики

Під час проходження дослідницької практики здобувач повинен набути універсальні навички дослідника та загальнонаукові компетентності:

ЗК1. Здатність до оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного світогляду на основі абстрактного мислення, критичного аналізу, оцінки, синтезу і генерування нових та складних ідей

ЗК3. Здатність здійснювати пошук та аналізувати інформацію з різних джерел, користування бібліотеками (традиційними і електронними), професійно володіти основними методами, способами і засобами зберігання й обробки інформації; використання інформаційних ресурсів, які знаходяться у відкритому доступі наукометричних баз Scopus та Web of Science

ЗК4. Здатність технологічно грамотно планувати і здійснювати роботу над власним науковим дослідженням з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій для вирішення наукових завдань, моделювання, моніторингу та опрацювання результатів експерименту; коректно інтерпретувати й презентувати його результати

ЗК5. Здатність кваліфіковано відобразити результати кваліфікаційної наукової праці (дисертації) в наукових статтях і тезах, професійно презентувати результати на наукових конференціях, семінарах, симпозіумах як вітчизняних, так і міжнародних; дотримуватися академічної доброчесності у наукових дослідженнях, авторського і суміжних прав інтелектуальної власності, здійснювати реєстрацію прав інтелектуальної власності; діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність здобувати наукові знання за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки шляхом оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку, засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, орієнтуватися в сучасній нормативно-правовій базі розвитку освіти, актуальних тенденціях освітньої політики в Україні, застосування компаративного аналізу щодо вивчення зарубіжної й вітчизняної освіти й педагогіки

СК 2. Здатність продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем в галузі професійної, науково-педагогічної та дослідницько-інноваційної освітньої діяльності, адекватно обирати й застосовувати сучасну методологію, методи й інструменти організації досліджень з освітніх, педагогічних наук для синтезу та аналізу складних систем та явищ,

використовувати наявні, модифікувати та створювати нові педагогічні технології для виконання завдань дослідження, перевіряти їх ефективність

СК 6. Здатність ефективно збирати, опрацьовувати, узагальнювати та всебічно аналізувати інформацію про педагогічні явища і процеси, здійснювати перевірку якості педагогічної інформації; використовувати тлумачно-інтерпретаційні способи пояснення освітніх явищ і процесів, переосмислення наявних та створення нових знань та/або професійних практик у сфері науково педагогічної діяльності

СК 9. Здатність здійснювати планування, організацію й експертизу науково-педагогічних досліджень, моніторинг власних наукових результатів, володіти діагностичним інструментарієм оцінки результатів експериментальної роботи, організовувати педагогічний експеримент, адекватно використовувати методи математичної статистики, оцінювати наукову та практичну цінність завдань, які вирішуються у власному педагогічному дослідженні, бути критичним і самокритичним

СК 10. Здатність до вивчення та модернізації існуючих у вітчизняній та зарубіжній педагогіці освітньо-виховних систем та технологій, ініціювання розробок та реалізації інноваційних та проєктних технологій в освітньому процесі ЗВО шляхом співпраці в регіональному середовищі та міжнародному контексті, володіння засобами особистісного і професійного саморозвитку

Загалом, процес проходження дослідницької практики здобувачів третього – освітньо-наукового рівня вищої освіти спеціальності А1 Освітні науки сприятиме набуттю ними універсальних навичок дослідника, зокрема, елементів **інтегральної компетентності**: здатності розв’язувати комплексні проблеми в галузі професійної дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практик.

По завершенні дослідницької практики здобувач повинен продемонструвати наступні
програмні результати навчання:

ПРН 2. Демонструвати універсальні навички дослідника: уміння критично й абстрактно мислити, аналізувати, інтерпретувати, узагальнювати й оцінювати результати науково-дослідницької діяльності, генерувати нові ідеї (креативність)

ПРН 4. Демонструвати уміння і навички здійснювати пошук та критично аналізувати інформацію з різних джерел, користуватися бібліотеками, базами даних, інформаційними ресурсами, які знаходяться у відкритому доступі наукометричних баз Scopus та Web of Science

ПРН 5. Застосовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури

ПРН 6. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові проєкти та управляти ними, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень;

управляти часом, проявляти гнучкість у прийнятті рішень, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

ПРН 12. Демонструвати навички наукової комунікації, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації

ПРН 13. Демонструвати дотримання правил академічної доброчесності у наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності, діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

3. СТРУКТУРА ПРАКТИКИ

№ з/п	Види діяльності аспірантів	Розподіл годин між видами робіт
1	Участь в установчій конференції (отримання завдань, рекомендацій щодо форм звітності).	2
2	Опрацювання нормативних та науково-методичних документів бази практики, що регламентують наукову роботу.	2
3	Розробка концепції дослідницького проекту відповідно до напрямку власної дисертаційної роботи.	10
4	Добір діагностичних методик та моніторингових засобів	10
5	Планування, організація та проведення дослідницьких процедур	34
6	Підготовка аналітичної записки за результатами проведеного емпіричного дослідження	12
7	Підготовка та презентація результатів власного емпіричного дослідження під час наукового заходу, або через наукову публікацію	6
8	Підготовка та подання звіту про проходження практики	2
9	Звітна конференція (презентація та захист	

результатів практики в ході звітних зборів у рамках засідання кафедри)

2

Разом

90 годин

4. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Дослідницька практика, враховуючи опанування здобувачами змісту теоретичних курсів «Філософія», «Методологія та організація наукового педагогічного дослідження» та «Інноваційні технології у науковій діяльності», передбачає виконання ними певних індивідуальних завдань, які стосуються здійснення провідних функцій дослідно-експериментальної діяльності, організованої у **три** етапи.

1.1.Перший етап – адаптаційний, передбачає виконання індивідуальних завдань, спрямованих на:

- складання й затвердження індивідуального плану дослідницької практики;
- складання графіку проведення власної пошуково-дослідницької роботи (етап діагностики, констатувального експерименту) в контексті теми дисертації;
- добір засобів освітніх вимірювань, оцінювання чи діагностики досліджуваних феноменів, ознайомлення зі способами їх застосування й обробки здобутих фактів;
- відвідування засідань наукових (методологічних, аспірантських, студентських) семінарів та конференцій, захистів дисертацій, спостереження за процедурою і ходом обговорення наукових проблем, аналіз їх доцільності;
- вивчення та узагальнення досвіду науково-дослідницької діяльності видатного вченого як лідера науково-педагогічної школи (за вибором).

1.2.Другий етап – емпірико-діяльнісний, передбачає виконання індивідуальних завдань, спрямованих на:

- знайомство та добір необхідної інформації про досліджуваних суб'єктів освітнього середовища;
- формування експериментальної групи досліджуваних;
- практичне здійснення моніторингових та діагностичних процедур згідно пошукового/емпіричного етапу власного дослідження за темою дисертації;
- аналіз та обробку здобутих емпіричних результатів дослідження із застосуванням статистичних методів та наочних засобів;
- підготовку наукових повідомлень (тез) щодо виявлених у процесі дослідницького пошуку емпіричних залежностей та тенденцій;

1.3.Третій етап – конструктивно-творчий, передбачає виконання індивідуальних завдань, спрямованих на:

- узагальнення результатів проведеного емпіричного дослідження, їх критичний аналіз та інтерпретацію, формулювання висновків;

- підготовку тексту наукової доповіді щодо отриманих результатів дослідження на звітну конференцію;
- самостійну розробку макету фахової статті для публікації (за чинними вимогами);
- підготовку мультимедійної презентації щодо творчих здобутків лідера науково-педагогічної школи;
- підготовку і захист звіту про виконання індивідуального плану роботи з дослідницької практики (на засіданні кафедри).

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

з виконання завдань дослідницької практики

(ПІБ аспіранта)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Підпис наукового керівника

№ з/п	Індивідуальні завдання*	Термін виконання	Відмітка про виконання
	1.Перший етап – адаптаційний:		
1.1			
1.2			
1.3			
1.4			
	2. Другий етап – емпірико-діяльнісний		
2.1			
2.2			
2.3			
2.4			
	3. Третій етап – конструктивно-творчий:		

3.1			
3.2			
3.3			
3.4			

*Індивідуальний план дослідницької практики конкретизується і доповнюється для кожного аспіранта залежно від специфіки і характеристики виконуваної роботи. Виконання індивідуальних дослідних завдань здійснюється з урахуванням обраної теми дисертації в терміни, означені програмою дослідницької практики.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Права і обов'язки аспірантів під час проходження дослідницької практики

Основні права та обов'язки аспірантів-практикантів визначаються загальними чинними нормативними документами щодо організації їх практичної підготовки у Міжнародному гуманітарному університеті.

Впродовж дослідницької практики аспірант-практикант має право:

- приймати участь у роботі організації – бази практики, зокрема, у наукових конференціях, навчально-методичних нарадах кафедри і факультету, організованих відповідно плану Міжнародного гуманітарного університету;
- отримувати консультації з будь-яких питань, що стосуються практики у наукового керівника;
- вносити пропозиції, щодо вдосконалення програми дослідницької практики та окремих документів;
- на вмотивовану попередню оцінку з дослідницької практики та отримати пояснення наукового керівника щодо такої оцінки;
- звертатися для вирішення суперечливих питань до наукового керівника, завідувача випускової кафедри та декана факультету;
- в законний спосіб користуватись матеріально-технічною базою відповідної організації – бази дослідницької практики, а також матеріально-технічною базою кафедри, факультету, університету; фондами бібліотеки Міжнародного гуманітарного університету.

В період проходження дослідницької практики аспірант-практикант зобов'язаний:

- під час установчих зборів (до початку практики) ознайомитись із наказом про проведення дослідницької практики;
- своєчасно прибути на установчі та звітні збори із дослідницької практики;

- одержати від керівника практики консультацію щодо змісту і форм звітності, вимог до оформлення необхідних документів;
- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку, розпорядження адміністрації організації – бази практики, наукового керівника, адміністрації Міжнародного гуманітарного університету, не допускати порушень трудової дисципліни;
- брати участь у конференціях з дослідницької практики та організаційно-методичних заходах кафедри МГУ;
- скласти індивідуальну програму дослідницької практики;
- виконувати у повному обсязі всі вимоги програми дослідницької практики на відповідному професійному рівні;
- розробляти та вчасно надавати необхідні матеріали;
- належним чином вести щоденник дослідницької практики;
- дотримуватись правил та вимог техніки безпеки;
- сумлінно і на професійному рівні виконувати доручення керівника практики щодо порядку проходження та змісту практики;
- приймати активну участь в заходах, що організовані університетом або організацією – базою практики, щодо проведення й апробації науково-дослідницьких проєктів, що сприяють професійному становленню аспіранта-дослідника;
- фіксувати у щоденнику практики всі види робіт, що були виконані самостійно;
- систематично надавати керівнику практики щоденник для перевірки;
- за результатами проходження дослідницької практики та виконаної роботи, своєчасно підготувати звіт та подати такий звіт, засвідчений підписом керівника практики, на кафедру МГУ для захисту під час проміжної атестації аспірантів;
- будувати взаємовідносини зі студентами та колегами на принципах взаємоповаги та взаєморозуміння;
- дотримуватися притаманних науковцю правил поведінки та зовнішнього вигляду, глибоко усвідомлюючи, що він є представником факультету, його викладацького колективу;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені Програмою та індивідуальним планом практики;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звітну документацію;
- захистити звіт про проходження практики.

Обов'язки керівника дослідницької практики

Керівники дослідницької практики виконують такі види діяльності:

1. Вирішують організаційні питання, пов'язані з дослідницькою практикою.
2. Забезпечують високу якість проходження дослідницької практики аспірантами.

3. Забезпечують проведення всіх організаційних заходів перед початком практики.

4. Проводять інструктаж з техніки безпеки та охорони праці, ознайомлення з програмою практики та індивідуальним завданням.

5. Забезпечують ознайомлення аспірантів-практикантів з правилами внутрішнього трудового розпорядку організації – бази практики.

6. Перевіряють документацію, аналізують звіти практикантів.

7. Надають методичну допомогу аспіранту в складанні календарного графіку заходів на період проходження практики.

8. Розробляють індивідуальні завдання для аспірантів-практикантів, які необхідно виконати впродовж проходження практики, дотичні завданням дисертаційного дослідження.

9. Проводять інструктаж аспірантів-практикантів щодо порядку та правил проходження дослідницької практики.

10. Визначають робочі місця аспірантів-практикантів та види й обсяг робіт, що необхідно виконувати.

11. Здійснюють контроль за додержанням регламенту дослідницької практики та відповідності її змісту встановленим вимогам.

12. Надають методичну допомогу аспірантові щодо реалізації мети та виконання завдань дослідницької практики, а також при виконанні практикантами індивідуальних завдань, щодо пошуку необхідних для проведення дослідження матеріалів.

13. За результатами роботи аспіранта щодо виконання завдань дослідницької практики надають відповідні відгуки, характеристики та рецензують звіт практиканта про проходження практики та виконання індивідуального плану практики.

14. Оцінюють результати проходження дослідницької практики аспірантами-практикантами.

Науковий керівник практики зобов'язаний:

- ознайомити аспірантів з Програмою дослідницької практики, її метою, завданнями, критеріями оцінювання результатів, вимогами до звіту про практику;

- здійснювати контроль за своєчасним прибуттям аспірантів для проходження практики, за виконанням ними індивідуальних програм практики;

- надавати методичну допомогу під час виконання завдань дослідницької практики;

- брати участь в установчій та звітній конференціях;

- оцінити результати проходження дослідницької практики.

Система контролю та критерії оцінювання

Контроль за виконанням аспірантом завдань дослідницької практики здійснюється науковим керівником у формі безпосереднього спостереження за його діяльністю як експериментатора, аналізу ходу й результатів проведених

аспірантом під час практики діагностичних/моніторингових процедур, способів їх обробки та узагальнення (статей, доповідей, презентацій), співбесід з аспірантом, обговорення якості виконання ним кожного із завдань практики.

Підсумки дослідницької практики підбиваються на засіданні кафедри після її закінчення.

Критеріями оцінки є:

1. Успішність виконання аспірантом індивідуальних завдань практики.
2. Дотримання аспірантами етичних правил, правил внутрішнього розпорядку освітньої/наукової установи.
3. Власна активність, ініціативність аспіранта у процесі виконання завдань практики.
4. Повнота, логічність і досконалість звіту про проходження практики.
5. Якість, коректність, теоретична грамотність і практична цінність представлених матеріалів.

Оцінка успішності проходження дослідницької практики аспірантів керівником є рекомендаційною. Підсумкову оцінку надає кафедра на основі виступу аспіранта та представлених звітних матеріалів, засвідчених керівником практики.

«Зараховано» ставиться аспіранту, який у повному обсязі і на високому рівні виконав програму практики, проявивши при цьому самостійність, ініціативність, творчий підхід. Звітна документація подана у встановлений термін та у повному обсязі, немає зауважень щодо її оформлення та змісту. Відгук керівника позитивний. Повні і точні відповіді на всі запитання учасників підсумкової конференції. Допускаються несуттєві зауваження щодо змісту і оформлення звіту.

«Не зараховано» ставиться аспіранту, який не виконав програму практики або виконав програму практики не в повному обсязі. Звітна документація не представлена або оформлена недбало. Характеристика аспіранта, що стосується ставлення до практики і трудової дисципліни, - негативна. При відповідях на запитання учасників підсумкової конференції студент припускається помилок, не має твердих знань. Окремі або всі відповіді при захисті практики були незадовільними. Щодо такого аспіранта кафедрою може бути прийнято рішення про повторне проходження практики.

Перелік звітної документації

По завершенні дослідницької практики аспіранти повинні підготувати низку звітних документів:

- індивідуальний план роботи;
- діагностичний матеріал (опис методик (не менш 2-х) та способів обробки даних);
- аналітичну записку щодо результатів проведеного емпіричного дослідження;
- макет статті/тез з узагальненням результатів емпіричного дослідження;

- звіт про проходження дослідницької практики за індивідуальним планом (додаток А);

- характеристику на аспіранта-практиканта за підписом наукового керівника.

Вимоги до звіту про практики

Звіт про практику повинен включати перелік основних видів діяльності, що були виконані аспірантом під час практики із зазначенням форм, в яких були втілені їхні результати та кількості балів, наданих аспіранту за виконання кожного із видів діяльності керівником практики. До звіту мають бути додані копії діагностичних матеріалів, аналітична записка, макет статті/тез, презентація з узагальненням результатів емпіричного дослідження.

Звіт підписується науковим керівником та подається у встановлений термін.

Звітна документація:

1. Індивідуальне завдання аспіранта щодо проходження дослідницької практики.

2. Щоденник практиканта, у якому фіксується вся документація та щоденна робота з дослідницької практики.

3. Звіт про виконання програми практики та індивідуального плану дослідницької практики.

4. Відгук-характеристика наукового керівника практики про проходження дослідницької практики аспірантом.

5. Витяг з протоколу засідання відповідної кафедри про затвердження звіту щодо проходження дослідницької практики.

6. Наукова стаття, тези доповіді на науково-практичну конференцію.

7. Діагностичні матеріали.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Анненкова І. П. Наукові основи моніторингу якості професійної діяльності науково-педагогічних працівників ВНЗ. Одеса : Вид-во «Optimum», 2015. 330 с.

2. Важинський С. Е. , Шербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

3. Вимірювання в освіті: Підручник / За ред. О.В. Авраменко. Кіровоград: Лисенко В. Ф., 2011. 360 с.

4. Запровадження моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти на основі тестових технологій: методичні рекомендації / за ред. О. І. Ляшенка, Ю. О. Жука. Київ : Педагогічна думка, 2019. 134 с.

5. Канівець Т. М. Основи педагогічного оцінювання. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. 102 с.

6. Пихтіна Н.П. Методологія психолого-педагогічних досліджень: навч. посіб. Ніжин, 2023. 316 с.

7. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник. Рівне: Волинські обереги, 2013. 360 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/9021/1/Metodologiya_naukovo-pedagogichnikh_doslidzhen.pdf

8. Тичініна А.Р. Сучасні методологічні практики : навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2018. 160 с.

9. Цокур О.С. Основи наукового педагогічного дослідження. *Педагогіка вищої школи*: навч.-метод. посібник. Одеса: ОНЮА, 2002. Вип. 1. 84 с. URL: <http://liber.onu.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:72578/Source:default>.

10. Цокур О.С. Психолого-педагогічні засади інноваційного навчання здобувачів вищої освіти: монографія. Одеса: Міжнародний гуманітарний університет, 2024. 73 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/29249>.

11. Толочко С. В. Культура наукової мови викладача-дослідника : навч.-метод. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 241 с.

Додаткова

12. Татарнікова А.А., Таланова Л.Г., Цокур О.С. Інноваційне навчання у закладі вищої освіти : діагностичний практикум. Електронний навчально-методичний посібник з організації самостійно-дослідницької діяльності здобувачів другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти. Одеса, 2025. 73 с. <https://hdl.handle.net/11300/29449>.

13. Цокур О.С. Науково-дослідницька підготовка докторів філософії в контексті андрагогічного та компетентнісного виміру. *Теоретико-методичні засади організації науково-дослідницької підготовки здобувачів вищої освіти*: кол. монографія / за ред. проф. Цокур О.С. Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2021. Розділ 7. С. 92-107 (2 д.а.). URI: <https://hdl.handle.net/11300/26926>.

14. Цокур О.С. Концептуальні засади проектування й реалізації дослідницької складової освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії. *Теоретико-методичні засади організації науково-дослідницької підготовки здобувачів вищої освіти*: кол. монографія / за ред. проф. Цокур О.С. Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2021. Розділ 6.2. С. 65-78 (1,2 д.а.) URI: <https://hdl.handle.net/11300/26926>.

15. Цокур О.С., Колесниченко Н.Ю. Готовність до науково-дослідної діяльності як фактор розвитку академічної кар'єри здобувачів вищої освіти ступеня магістра та доктора філософії. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя : КПУ, 2021. Вип. 74. Т. 3. С. 8-13. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.74-3.1>

19. Tsokur O., Vizniuk I., Bilan L., Rozheliuk I., Podkovyroff N., Symonenko T. Psychosomatic Health as a Factor of Human Social Adaptation in the Postmodern Society. *Postmodern Openings*, 2021. 12(1). P. 54-73 (WOS).

20. Tsokur, O., Palshkov, K., Kochubei, O., Tiahur, V., Tiahur, L., Filimonova, T., & Kuzminskyi A. (2022). The Role of Fundamentalization of Education in Improving the Future Specialists Professional Training with Usage of Multimedia Technologies. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(9), 95-102. DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.9.15/> (WOS).

Нормативно-правові акти:

Закони України: «Про вищу освіту» (із змінами, внесеними згідно із Законом №4170-IX від 19.12.2024 р., «Про наукову і науково-технічну діяльність» (із змінами, внесеними згідно із Законом №4059-IX від 19.1.2024 р.), «Про освіту» (із змінами, внесеними згідно із Законом №4353-IX від 15.04.2025 р.).

Постанови Кабінету Міністрів України:

- «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 19.05.2023 р. № 502);

- «Про присудження ступеня доктора філософії» від 06.03.2019 р. №164 (із змінами, внесеними Постановою КМУ від 21.03.2022 р. №341);

- «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022р. №44 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 03.05.2024 р. №507).

Лист-роз'яснення Національного агентства із забезпечення якості освіти «Про забезпечення володіння випускниками освітньо-наукових програм доктора філософії методологією педагогічної діяльності» від 03.09.2021 р. №672.

Накази Міністерства освіти і науки України:

- «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. №40 (із змінами, внесеними згідно з наказом № 759 від 31.05.2019 р.);

- «Про затвердження Професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти» від 16.10.2024 року №1466.

Нормативні документи Міжнародного гуманітарного університету:

- Положення про підготовку здобувачів вищого освіти ступеня доктора філософії в Міжнародному гуманітарному університеті. URL: https://docs.mgu.edu.ua/docs/NormAkti/aspirant/poradok_pidg.pdf;

- Положення про академічну доброчесність у Міжнародному гуманітарному університеті. URL:

https://docs.mgu.edu.ua/docs/NormAkti/poloj_akad_dobroch.pdf

- Порядок подання та розгляду дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії та проведення їх атестації у Міжнародному гуманітарному університеті. URL: https://docs.mgu.edu.ua/docs/poryadok_desert_robit.pdf.

Інформаційні ресурси

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського: <http://www.dnpb.gov.ua/>.

Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: <http://mon.gov.ua>.

Офіційний сайт Міжнародного гуманітарного університету: <https://mgu.edu.ua/>.

Реформи освіти та науки: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/refomi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti>.

Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor>.

*Додаток А***МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет _____

Кафедра _____

**ЗВІТ
про проходження дослідницької практики**_____
(ПІБ аспіранта)_____
(ПІБ керівника, науковий ступінь, вчене звання)

За період дослідницької практики було здійснено:

№ з/п	Зміст і види діяльності	Форма звітності	Оцінювання якості виконання (у балах)
1	Складання індивідуального плану роботи	План	
2	Добір діагностичних методик, засобів моніторингу та освітніх вимірювань	Опитувальники, анкети	
3	Здійснення спостережень, проведення дослідницьких процедур (психолого-педагогічних обстежень)	Аналітична записка	
4	Аналіз та обробка отриманих емпіричних даних	Таблиця, діаграма	
5	Узагальнення та презентація результатів	Доповідь	

- наукових заходах кафедри: _____

(назва заходу, місце та дата проведення, зміст роботи)

8. Здійснив огляд бібліографічних джерел з психолого-педагогічної діагностики:

9. Оформив бібліографічний список для написання експериментального підрозділу дисертаційної роботи з обраної проблеми.

10. Самоаналіз дослідницької практики:

Дослідницька практика орієнтувала мене ...

Для мене стало відкриттям ...

Моя самостійність виявилася в ...

Самим цікавим було ..

Я навчилася (вся) ...

Я здобув компетентності: ЗК, ФК

Я досяг наступних програмних результатів: ПРН

11. Мої зауваження і пропозиції щодо дослідницької практики:

12. Самооцінка аспіранта _____

Дата _____ Підпис _____/ПІБ

Звіт затверджено на засіданні кафедри _____

(Протокол № від “ ” 202 р.)

Завідувач кафедри _____ (ПІБ)

(підпис)

Додаток Б

Орієнтовна схема відгуку-характеристики наукового керівника

ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА

на здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії III року навчання
спеціальності А1 Освітні науки

ПІБ

як__ проходив дослідницьку практику з _____ по _____ 20__ року
по кафедрі _____

(МГУ)

Аспірант (ка) __ бу__ закріплений__ за _____ групою _____ ф-ту.

Аспірант (ка) в якості дослідника:

– опанував__ засоби діагностики...
(_____);

– освоїв__ прийоми і методи освітніх вимірювань:
(_____);

– впровадив__ їх в практику під час обстеження
піддослідних...курсу _____;

– запропонував__ інноваційну(ні) ідеї щодо
_____;

– розробив__ завдання для вхідного/вихідного тестування;

– здійснив__ моніторинг

– організув__ наукових заходів

– прийняв__ участь в наукових конференціях:

- підготував__ текстів статей/тез _____;
 – вивчив__ досвід дослідницької діяльності вченого (_____).

Впродовж практики аспірант __ виявив__ себе в якості суб'єкта науково-дослідницької діяльності як:

РЕКОМЕНДАЦІЙНА ОЦІНКА: _____ / _____
 Підпис ППБ

Додаток В

*Зразок оформлення титульної сторінки аналітичної записки
 з дослідницької практики*

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 Кафедра романо-германської філології та методики викладання іноземних мов

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА З ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

аспіранта (ки) II курсу спеціальності А1 Освітні науки

 (прізвище, ім'я та по батькові)

Рекомендаційна оцінка: _____

Керівник практики:

(науковий ступінь, вчене звання, ПІБ)

(підпис)

Одеса

202_

Приблизний план аналітичної записки:

ВСТУП (має містити інформацію про: а) актуальність вибраної теми; б) мету дослідження; в) завдання дослідження; г) об'єкт дослідження; д) предмет дослідження; е) методи дослідження).

РОЗДІЛ 1 (загально-оглядовий) – висвітлює концептуальний апарат, провідні теоретичні та методологічні аспекти вибраного напрямку експериментального дослідження згідно теми дисертації.

РОЗДІЛ 2 (аналітичний) – висвітлює застосовані діагностичні методи і процедури освітніх вимірювань та оцінювання, обґрунтування їх доцільності і адекватності.

РОЗДІЛ 3 (експериментальний) – висвітлює кількісні та якісні результати проведених емпіричних досліджень, необхідні розрахунки, пропозиції щодо використання одержаних результатів.

ВИСНОВКИ – висвітлюють основні залежності і тенденції, зафіксовані упродовж експериментального дослідження згідно теми дисертації, обґрунтування дослідницької позиції аспіранта щодо отриманих даних.

Аналітична записка має бути надрукованою. Обсяг – до 8-10 сторінок формату А4, шрифт Times New Roman 14, інтервал між строками – 1,5. Поля – 2.

*Додаток Г***АНАЛІЗ НАУКОВОГО ЗАХОДУ, ЯКИЙ ВІДВІДУЄТЬСЯ АБО
ПРОВОДИТЬСЯ:**

Дата проведення

Тема виховного заходу

Мета

Як співвідноситься зміст наукового заходу з його метою, формою й завданнями професійної й науково-дослідницької підготовки студентів

Ступінь цікавості, незвичайності матеріалу, який використовується

Оптимальність обсягу матеріалу, його доступність

Участь студентів у підготовці наукового заходу, їх активність

Використання методів і прийомів виховного впливу, їх доцільність та ефективність _____

Ефективність підсумкового етапу (нагорода переможців, стимулювання учасників тощо) _____

Оцінка оформлення наукового заходу, використання наочності та додаткових засобів у процесі його реалізації:

Оцінка діяльності викладача як проектувальника, сценаріста, організатора й учасника наукового заходу:

Висновки і рекомендації:

ОПОРНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ І САМОАНАЛІЗУ НАУКОВОГО ЗАХОДУ

1. ЗВО, курс, вид пошуково-дослідницької роботи, тема наукового заходу.
2. Педагогічна доцільність мети та формату наукового заходу.
3. Зміст та організаційна процедура проведення наукового заходу:
 - відповідність змісту заходу поставленій меті;
 - пізнавальна та науково-виховна доцільність підібраного матеріалу;
 - емоційна насиченість, зацікавленість студентів і викладачів темою та участю у науковому заході, їх активність;
 - прийоми та методи, використані впродовж наукового заходу, їх відповідність віковим особливостям студентів, рівню їхнього розвитку;
 - зв'язок питань, які обговорюються, з науково-дослідницькими проблемами факультету, ЗВО.
4. Особливості презентації членів наукового співтовариства, які проводять захід, а також учасників наукової комунікації (емоційність, уміння володіти голосом, мімікою, жестами, контакт з аудиторією, комунікативність, упевненість в собі, уміння приймати правильні рішення в нестандартних ситуаціях, вести дискусію, відстоювати власну дослідницьку позицію, переконувати опонентів; здатність до наукової етики; вміння викликати симпатію, довіру, соціально-психологічні очікування і т.ін.)
5. Зауваження, пропозиції.

ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЯГНЕНЬ ЛІДЕРА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ШКОЛИ

[illegible]

[illegible]

**САМОХАРАКТЕРИСТИКА АСПРАНТА ЯК СУБ'ЄКТА
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ І ДІЯЛЬНОСТІ**

СХЕМА САМОХАРАКТЕРИСТИКИ АСПІРАНТА ЯК СУБ'ЄКТА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ І ДІЯЛЬНОСТІ

1. Загальні відомості про аспіранта.
2. Характеристика умов наукового виховання та пошуково-дослідницького досвіду.
3. Коротка характеристика наукового співтовариства, членом якого є аспірант (актив НСС, ставлення до науково-дослідницької роботи, регулярність участі у наукових заходах, успішність наукової комунікації та виконавська дисципліна, міжособистісні відносини).
4. Ставлення аспіранта до наукової спільноти (авторитет в науковому колективі, товариськість і розуміння товаришів, ставлення до негативних явищ у сфері наукової комунікації та діяльності).
5. Наукова спрямованість особистості, характеристика усвідомлених мотивів: пізнавальні та наукові інтереси, їхня глибина, усталеність та дієвість; погляди та переконання.
6. Рівень наукових домагань (занижений, адекватний, завищений), співвідношення самооцінки та рівня домагань, вимогливість до себе як “людини науки”, ставлення до критичних зауважень товаришів.
7. Аспірант у різноманітних видах наукової діяльності й комунікації (успішність, дисципліна, ставлення до праці, активність, участь у наукових заходах, науково-дослідницька позиція й орієнтація).
8. Характеристика пізнавальної діяльності: особливості сприймання, спостережливості, пам'яті, характеристика уваги, уяви, мислення.
9. Особливості емоційно-вольової сфери (характер емоційної реакції на педагогічні впливи, розвиток почуттів, уміння стримувати емоційні переживання та змінювати їх, вольові особливості: цілеспрямованість, ініціатива, рішучість, самовладання).
10. Здібності: загальні, професійні, спеціальні, наукові.
11. Характер (риса характеру науковця, странність у НДР, ставлення до наукової праці, доручень, самого себе).

12. Висновки. Зазначити можливі лінії корекції у науковому вихованні аспіранта.

САМОАНАЛІЗ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Дослідницька практика орієнтувала мене

Для мене стало відкриттям

Моя самостійність виявилася в

Самим цікавим було

Я навчилася (вся)

Мої пропозиції

Додаток В

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ НАУКОВОЇ ПУБЛІКАЦІЇ

№№ з/п	Функції наукової публікації (Публікація – текст, надрукований у будь-якому виданні)
1.	Оприлюднення результатів наукової роботи
2.	Встановлення пріоритету автора (дата підписання публікації до друку)
3.	Свідчення про особистий внесок автора в розробку наукової проблеми
4.	Підтвердження достовірності основних результатів і Висновків дослідження, його новизни і наукового рівня
5.	Підтвердження факту апробації і впровадження результатів, висновків
6.	Відбиття основного змісту дослідження
7.	Фіксування завершення певного стану дослідження
8.	Забезпечення суспільства первинною науковою інформацією
9.	Сповіщення наукового співтовариства про появу нового знання
10	Передачі індивідуального результату у загальне надбання

Структурні елементи наукової статті

№ з/п	Наукова стаття (0,5-0,7 д.а.) – один із основних видів публікацій, який містить виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює конкретне окреме питання за темою, фіксує науковий пріоритет автора, робить її матеріал надбанням фахівців
1.	Назва статті – стисле відбиття головної ідеї, думки автора
2.	Вступ – постановка наукової проблеми, її актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями, що постають перед суспільством, значення для розвитку галузі науки або практичної діяльності (1абз.).
3.	Теоретичні джерела дослідження – дослідження і публікації, на які спирається автор; сучасні погляди на проблему; труднощі при розробці даного питання, виділення невирішених питань у межах проблеми (0,5-2 с.)
4.	Формування мети статті (постановка завдання) – висвітлюється головна ідея даної публікації, яка суттєво відрізняється від сучасних уявлень про проблему, доповнює або поглиблює вже відомі підходи; звертається увага на введення до наукового обігу нових фактів, висновків, рекомендацій,

	закономірностей або уточнення відомих раніше, але недостатньо вивчених. Мета статті впливає з постановки наукової проблеми та огляду основних публікацій з теми (1 абзац).
5.	Виклад змісту власного дослідження – основна частина статті. В ній висвітлюються основні положення і результати дослідження, особисті ідеї, думки, отримані факти, виявлені закономірності, тенденції, програма /методика експерименту, аналіз фактичного матеріалу, особистий внесок автора в досягнення і реалізацію основних висновків (5-6 стор.)
6.	Висновок – формулювання основного умовиводу автора, представлення змісту висновків і рекомендацій, їх значення для теорії практики, визначаються перспективи подальших розвідок з теми (до 0,5 с.).

Електронне видання

Портфоліо з дослідницької практики: методичні вказівки з організації самостійної роботи здобувачів ступеня доктора філософії з освітніх наук /Уклад. О.С. Цокур. Одеса: Міжнародний гуманітарний університет, 2025. 33 с.

Укладач:

Ольга Степанівна Цокур, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов

Шрифт Times New Roman.

Системні вимоги:

операційна система сумісна з програмним забезпеченням

для читання файлів формату PDF.

Обсяг даних 2 д.а.

Оригінал макет виготовлено в авторській редакції

вул. Фонтанська дорога, 33, м. Одеса, 65009